

بیمه مسئولیت مدیران

D. AND O. LIABILITY INSURANCE

● خسرو فرشچیان

● مقاله ارائه شده
در سمینار «صنعت و بیمه»
آبان ۱۳۸۴ - مشهد مقدس

بیمه مسئولیت مدیران یکی از انواع بیمه‌های مسئولیت حرفه‌ای می‌باشد که در سال‌های اخیر رشد قابل ملاحظه‌ای در کشورهای توسعه‌یافته داشته است. یکی از دلایل گسترش این نوع بیمه وجود قوانین مشخص و محکم درباره مسئولیت مدیران در این کشورها است. به طوری که در دنیای تجارت امروز بیشتر از گذشته مدیران شرکت‌ها در معرض خطر ادعای خسارت مالی و تعقیب از طرف اشخاص دیگر می‌باشند. این ادعاهای خسارت که گاهی بسیار سنگین است می‌تواند از طرف سهامداران، کارکنان و رقبای شرکت باشد. در قانون تجارت ایران نیز مواد بسیاری به مسئولیت مدیران عامل، اعضای هیئت‌مدیره، مدیران تصفیه و بازرسان قانونی اختصاص یافته است. طبق مفاد قانون مذکور زمینه بسیار بالقوه‌ای برای ادعای خسارت از مدیران به دلیل اشتباه در انجام وظایف مدیریتی وجود دارد.

با توجه به ناشناخته بودن بیمه مسئولیت مدیران در کشور ما مقاله حاضر تهیه شده که برای استحضار شرکت‌کنندگان محترم در سمینار صنعت و بیمه ارائه می‌گردد.

■ یکی از دلایل گسترش بیمه مسئولیت مدیران در کشورهای توسعه‌یافته، وجود قوانین مشخص و محکم درباره مسئولیت مدیران در این کشورها است. به طوری که در دنیای تجارت امروز بیشتر از گذشته مدیران شرکت‌ها در معرض خطر ادعای خسارت مالی و تعقیب از طرف اشخاص دیگر می‌باشند

فعالیت شرکت در ارتباط است.

- رقابت با شرکت و گرفتن فرصت‌های کاری شرکت
- کسب سود شخصی با استفاده از اطلاعات خصوصی شرکت که در دسترس عموم نیست.
- تضاد منافع با شرکت.

۲ - دقت

مدیران باید وظایف خود را با دقت، دوراندیشی و حسن نیت کامل به طوری که کاملاً در جهت منافع شرکت باشد انجام دهند قبل از تصمیم‌گیری کلیه اطلاعات مهم و لازم را کسب نمایند. علاوه بر مواردی که برای تأیید مدیران ارجاع می‌شود، مدیران باید در

وظایف مدیران

وظیفه اصلی مدیران حفظ حقوق و منافع سهامداران شرکت و هدایت امور شرکت در جهت قانون است. به طور کلی مدیران باید وظایف خود را با رعایت موارد زیر انجام دهند.

۱ - صداقت

مدیران موظف می‌باشند امور مدیریتی را با صداقت انجام دهند و نباید از موقعیت خود برای کسب سود شخصی استفاده نمایند. در این خصوص می‌توان به موارد زیر اشاره نمود.
- کسب منافع پنهان یا سودهای ناروا از معاملات شخصی که با

■ مدیران موظفند

وظایف خود را مطابق مقررات و اساسنامه شرکت انجام دهند. در صورت عدم رعایت مقررات، امکان خسارت مالی به اشخاص دیگر، این اشخاص از مدیر شرکت ادعای خسارت نمایند

رسیدگی و کنترل امور سازمان نیز دقت لازم را مرعی دارند. اگرچه مدیران ضامن عدم نقص عملکرد کارکنان و شرکت نمی‌باشند لیکن از آن‌ها انتظار می‌رود برنامه‌هایی را برای ارتقاء سطح عملکرد شرکت انجام دهند و عملکردهای ناصحیح را شناسایی نمایند.

۳ - رعایت مقررات

مدیران موظفند وظایف خود را مطابق مقررات و اساسنامه شرکت انجام دهند. در صورت عدم رعایت مقررات امکان دارد به دلیل ورود خسارت مالی به اشخاص دیگر، این اشخاص از مدیر شرکت ادعای خسارت نمایند. ادعای خسارت و تعقیب مدیر می‌تواند از طرف اشخاص زیر باشد:

سهامداران - کارکنان - نمایندگان - رقبای اشخاص ثالث مثل: مقامات دولتی - مالکان قبلی - طلبکاران

ادعاکنندگان خسارت از مدیران

به طور کلی ادعای خسارت بر علیه مدیران ممکن است از طرف اشخاص زیر مطرح گردد:

- ۱ - شرکت: ادعای خسارت بر علیه مدیران سابق.
- ۲ - مدیران: ادعای خسارت بر علیه مدیران دیگر.
- ۳ - اعضای شرکت: ادعای خسارت بر علیه مدیران از طرف اعضای شرکت در مواقع عدم انجام اهداف سازمان.
- ۴ - اشخاص ذینفع: ادعای خسارت از طرف دریافت‌کنندگان خدمات شرکت و اشخاصی که طرف معامله با شرکت هستند.
- ۵ - واهبین: ادعای خسارت از طرف هبه‌کنندگان پول به شرکت.
- ۶ - مدعی العموم: ادعای خسارت مدعی العموم جهت حفظ منافع جامعه در مواقع مدیریت نادرست و عدم اجرای قانون.

انواع ادعای خسارت بر علیه مدیران

مدیران شرکتهای در معرض انواع ادعای خسارت مالی از طرف اشخاص دیگر می‌باشند.

در زیر به عنوان نمونه به مواردی که می‌تواند منجر به ادعای خسارت بر علیه مدیران در خصوص وظایف مدیریتی آنها شود اشاره می‌گردد:

- ۱- اشتباه مدیر در ایجاد مالیات‌های اضافی برای شرکت.
- ۲- تضاد منافع مدیر با شرکت.
- ۳- استفاده شخصی از هدایا و کمک‌های مالی به شرکت.
- ۴- افشاء اطلاعات مهم شرکت.

- ۵- انتشار اطلاعات گمراه‌کننده و اشتباه.
- ۶- عدم بررسی اسناد و گزارش‌ها قبل از امضاء.
- ۷- پرداخت اضافی مزد و مزایا به مدیران.
- ۸- تمدید اعتبارات بدون اخذ تضمین لازم.
- ۹- افشاء اطلاعات مهم که در مورد معاملات اوراق بهادار مؤثر است.

۱۰- قصور در کشف و توقف اختلاس در شرکت.

۱۱- قصور در بررسی اسناد و سوابق شرکت جهت داشتن اطلاعات به روز از کار شرکت.

۱۲- قصور در نظارت کار کارکنان.

۱۳- تهیه گزارش‌های اشتباه.

۱۴- خرید اشتباه مجدد موجودی.

۱۵- مدیریت نادرست در خصوص بدهی‌های شرکت.

۱۶- ارائه گارانتی‌های نادرست.

۱۷- پرداخت ناصحیح سود سهام.

۱۸- خرید و فروش سهام شرکت برای حفظ مدیریت.

۱۹- رقابت ناسالم.

جایگاه حقوقی مسئولیت مدیران در ایران

در قانون تجارت کشور ما مواد بسیاری به مسئولیت مدیران عامل، اعضای هیئت مدیره، بازرسان قانونی و مدیران تصفیه اختصاص یافته است که به عنوان نمونه به تعدادی از مواد مذکور در زیر اشاره می‌شود.

ماده ۱۱۰ - قانون تجارت: اشخاص حقوقی را می‌توان به مدیریت شرکت انتخاب نمود. در این صورت شخص حقوقی همان مسئولیت‌های مدنی شخص حقیقی عضو هیئت مدیره را داشته و باید یک نفر را به نمایندگی دائمی خود جهت انجام وظایف مدیریت معرفی نماید.

چنین نماینده‌ای مشمول همان شرایط و تعهدات و مسئولیت‌های مدنی و جزایی عضو هیئت مدیره بوده از جهت مدنی با شخص حقوقی که او را به نمایندگی تعیین نموده است مسئولیت تضامنی خواهد داشت.

ماده ۱۲۹ - قانون تجارت: اعضاء هیئت مدیره و مدیر عامل شرکت و همچنین مؤسسات و شرکتهایی که اعضای هیئت مدیره و یا مدیر عامل شرکت شریک یا عضو هیئت مدیره یا مدیر عامل آنها باشند نمی‌توانند بدون اجازه هیئت مدیره در معاملاتی که با شرکت یا به حساب شرکت می‌شود به طور مسقیم یا غیر مستقیم طرف معامله واقع و یا سهم شوند و در صورت اجازه نیز هیئت مدیره

هیئت مدیره شرکت می‌کنند و همچنین شامل همسر و پدر و مادر و اجداد و اولاد و اولاد اولاد و برادر و خواهر اشخاص مذکور در این ماده می‌باشد.

ماده ۱۳۳- قانون تجارت: مدیران و مدیرعامل نمی‌توانند معاملاتی نظیر معاملات شرکت که متضمن رقابت با عملیات شرکت باشد انجام دهند. هر مدیری که از مقررات این ماده تخلف کند و تخلف او موجب ضرر شرکت گردد مسئول جبران آن خواهد بود. منظور از ضرر در این ماده اعم است از ورود خسارت یا تفویض منفعت.

ماده ۱۳۵- قانون تجارت: کلیه اعمال و اقدامات مدیران و مدیرعامل شرکت در مقابل اشخاص ثالث نافذ و معتبر است و نمی‌توان به عذر عدم اجرای تشریفات مربوط به طرز انتخاب آنها اعمال و اقدامات آنان را غیر معتبر دانست.

ماده ۱۳۷- قانون تجارت: هیئت مدیره باید لا اقل هر شش ماه یک بار خلاصه صورت دارایی و قروض شرکت را تنظیم کرده به بازرسان بدهد.

ماده ۱۴۱- قانون تجارت: اگر بر اثر زیان‌های وارده حداقل نصف سرمایه شرکت از میان برود هیئت مدیره مکلف است بلافاصله مجمع عمومی فوق العاده صاحبان سهام را دعوت نماید تا موضوع انحلال یا بقاء شرکت مورد شور و رای واقع شود. هرگاه مجمع مزبور رای به انحلال شرکت ندهد باید در همان جلسه و با رعایت مقررات ماده ۶ این قانون سرمایه شرکت را به مبلغ سرمایه موجود کاهش دهد. در صورتی که هیئت مدیره برخلاف این ماده به دعوت مجمع عمومی فوق العاده مبادرت ننماید و یا مجمعی که دعوت می‌شود نتواند مطابق مقررات قانونی منعقد گردد هر ذینفع می‌تواند انحلال شرکت را از دادگاه صلاحیتدار درخواست کند.

ماده ۱۴۲- قانون تجارت: مدیران و مدیرعامل شرکت در مقابل شرکت و اشخاص ثالث نسبت به تخلف از مقررات قانونی یا اساسنامه شرکت و یا مصوبات مجمع عمومی بر حسب مورد منفرداً یا مشترکاً مسئول می‌باشند و دادگاه حدود مسئولیت هر یک را برای جبران خسارت تعیین خواهد نمود.

ماده ۱۴۳- قانون تجارت: در صورتی که شرکت ورشکسته شود یا پس از انحلال معلوم شود که دارایی شرکت برای تأدیه دیون آن کافی نیست دادگاه صلاحیتدار می‌تواند به تقاضای هر ذینفع هر یک از مدیران و یا مدیرعاملی را که ورشکستگی شرکت یا کافی نبودن دارایی شرکت به نحوی از انحاء معلول تخلفات او بوده است منفرداً یا متضامناً به تأدیه آن قسمت از دیونی که پرداخت آن از دارایی شرکت ممکن نیست محکوم نماید.

مکلف است بازرس شرکت را از معامله‌ای که اجازه آن داده شده بلافاصله مطلع نماید و گزارش آن را به اولین مجمع عمومی عادی صاحبان سهام بدهد و بازرس نیز مکلف است ضمن گزارش خاصی حاوی جزئیات معامله نظر خود را درباره چنین معامله‌ای به همان مجمع تقدیم کند. عضو هیئت مدیره یا مدیرعامل ذینفع در معامله در جلسه هیئت مدیره و نیز در مجمع عمومی عادی هنگام اخذ تصمیم نسبت به معامله مذکور حق رای نخواهد داشت.

ماده ۱۳۰- قانون تجارت: معاملات مذکور در ماده ۱۲۹ در هر حال ولو آنکه توسط مجمع عادی تصویب نشود در مقابل اشخاص ثالث معتبر است مگر در موارد تدلیس و تقلب که شخص ثالث در آن شرکت کرده باشد. در صورتی که بر اثر انجام معامله به شرکت خسارتی وارد آمده باشد جبران خسارت برعهده هیئت مدیره و مدیرعامل یا مدیران ذینفع و مدیرانی است که اجازه آن معامله را داده‌اند که همگی آنها متضامناً مسئول جبران خسارات وارده به شرکت می‌باشند.

ماده ۱۳۱- قانون تجارت: در صورتی که معاملات مذکور در ماده ۱۲۹ این قانون بدون اجازه هیئت مدیره صورت گرفته باشد هرگاه مجمع عمومی عادی شرکت آنها را تصویب نکند آن معاملات قابل ابطال خواهد بود و شرکت می‌تواند تا سه سال از تاریخ انعقاد معامله و در صورتی که معامله مخفیانه انجام گرفته باشد تا سه سال از تاریخ کشف آن بطلان معامله را از دادگاه صلاحیتدار درخواست کند. لیکن در هر حال مسئولیت مدیر و مدیران و یا مدیرعامل ذینفع در مقابل شرکت باقی خواهد بود. تصمیم به درخواست بطلان معامله با مجمع عمومی عادی صاحبان سهام است که پس از استماع گزارش بازرس مشعر بر عدم رعایت تشریفات لازم جهت انجام معامله در این مورد رای خواهد داد. مدیر یا مدیرعامل ذینفع در معامله حق شرکت در رای نخواهد داشت. مجمع عمومی مذکور در این ماده به دعوت هیئت مدیره یا بازرس شرکت تشکیل خواهد شد.

ماده ۱۳۲- قانون تجارت: مدیرعامل شرکت و اعضاء هیئت مدیره به استثناء اشخاص حقوقی حق ندارند هیچ‌گونه وام یا اعتبار از شرکت تحصیل نمایند و شرکت نمی‌تواند دیون آنان را تضمین یا تعهد کند. این‌گونه عملیات به خودی خود باطل است. در مورد بانک‌ها و شرکت‌های مالی و اعتباری معاملات مذکور در این ماده به شرط آنکه تحت قیود و شرایط عادی و جاری انجام گیرد معتبر خواهد بود. ممنوعیت مذکور در این ماده شامل اشخاصی نیز که به نمایندگی شخص حقوقی عضو هیئت مدیره در جلسات

■ گاهی اوقات به دلیل اعمال اشتباه مدیران در امور مدیریتی، اشخاص ثالث (مثل سهامداران، کارکنان و طلبکاران) متحمل خسارت‌های مالی می‌شوند که در مورد این خسارت‌ها مدیران شخصاً مسئول جبران غرامت می‌باشند. برای پوشش مسئولیت اخیرالذکر بیمه‌نامه مسئولیت مدیران طراحی گردیده است

عمومی به خصوص وقتی سهام شرکت‌های عمومی در بورس معامله شده است می‌باشد.

آشنایی با بیمه مسئولیت مدیران

تفاوت بیمه مسئولیت حرفه‌ای مدیران با سایر بیمه‌های مسئولیت:

۴ - تعداد سهامداران، تعداد سهام مدیران، سهامداران عمده در مواردی که اکثریت سهام شرکت در دست افراد معدودی می‌باشد، کنترل شرکت در دست این افراد خواهد بود. بنابراین امکان ادعای خسارت به وسیله افراد فوق بر علیه مدیران بسیار ساده است. لذا بیمه‌گران چنین مواردی را از شمول تعهدات خود خارج می‌نمایند.

بیمه‌نامه‌های رایج مسئولیت عمومی جامع (شامل مسئولیت محصول) مسئولیت شرکت در مقابل خسارت جانی و مالی اشخاص ثالث را پوشش می‌دهند. در برخی از بیمه‌نامه‌های فوق مسئولیت شخصی مدیران بیمه‌گذار نیز در مقابل خسارات اخیرالذکر مشمول بیمه‌نامه می‌باشد.

در مواقعی که اکثریت سهام شرکت تعلق به یک نفر دارد، امکان خرید شرکت به وسیله وی بسیار زیاد است. تجربه نشان داده است در این مواقع امکان ادعای خسارت بر علیه مدیران شرکت زیاد است.

لیکن گاهی اوقات به دلیل اعمال اشتباه مدیران در امور مدیریتی، اشخاص ثالث (مثل سهامداران، کارکنان و طلبکاران) متحمل خسارت‌های مالی می‌شوند که در مورد این خسارت‌ها مدیران شخصاً مسئول جبران غرامت می‌باشند. برای پوشش مسئولیت اخیرالذکر بیمه‌نامه مسئولیت مدیران طراحی گردیده است.

۵ - اعلام مشخصات شرکت‌های فرعی شامل درصد سهام متعلق به شرکت مادر و محل فعالیت آنها
بیمه‌نامه مسئولیت مدیران علاوه بر مسئولیت مدیران شرکت مادر، مسئولیت این مدیران در شرکت‌های فرعی و مدیران شرکت‌های فرعی را نیز بیمه می‌نماید.

اطلاعات مورد نیاز بیمه‌گر برای ارزیابی ریسک و صدور بیمه‌نامه: برای صدور بیمه‌نامه بیمه‌گذار باید پس از تکمیل فرم پیشنهاد بیمه و امضای آن توسط مدیرعامل شرکت، آن را به همراه صورت حساب‌های مالی دو سال گذشته شرکت به بیمه‌گر ارائه نماید. به طور کلی سؤالات پرسشنامه درباره موارد زیر می‌باشد:

۱ - سابقه فعالیت شرکت

فعالیت بسیاری از مؤسسات جدید پس از مدت کوتاهی به دلیل عدم تجربه مدیران، شرایط سخت بازار و علل دیگر متوقف می‌شود به همین دلیل بیمه‌گران برای اطمینان از مناسب بودن ریسک، سوابق فعالیت شرکت را از متقاضی بیمه درخواست می‌نمایند چنانچه عملکرد شرکت ظرف دو سال متوالی مطلوب باشد، ریسک از نظر بیمه‌گر مناسب است.

بنابراین تعداد شرکت‌های فرعی و درصد سهام متعلق به شرکت مادر باید به بیمه‌گر اعلام شود. در شرکت‌هایی که کل سهام متعلق به

۲ - هرگونه واگذاری یا ادغام شرکت در گذشته یا امکان آن در آینده سابقه نشان داده است که واگذاری یا ادغام شرکتها ریسک مسئولیت مدیران شرکت و تعقیب آنها به وسیله سهامداران و مشتریان را افزایش می‌دهد.

۳ - خصوصی یا عمومی بودن شرکت - وارد شدن شرکت در بورس در اکثر کشورها بیشترین ادعای خسارت بر علیه مدیران از طرف سهامداران مطرح می‌شود. با توجه به تعداد محدود سهامداران شرکت‌های خصوصی و اینکه در اکثر شرکت‌های خصوصی مدیران، سهامداران اصلی محسوب می‌شوند، لذا در شرکت‌های خصوصی امکان ادعای خسارت بر علیه مدیران بسیار کمتر از شرکت‌های

■ بیمه‌نامه
مسئولیت مدیران
علاوه بر مسئولیت
مدیران شرکت
مادر، مسئولیت
این مدیران در
شرکت‌های فرعی و
مدیران شرکت‌های
فرعی را نیز بیمه
می‌نماید

مشروط به اینکه مدیر مربوط از امکان ادعای خسارت در آینده مطلع نباشد، بیمه‌گر تعهدات خود را طبق شرایط بیمه‌نامه انجام خواهد داد. لیکن به مجرد خاتمه بیمه و عدم تمدید بیمه‌نامه هیچگونه خسارتی در مورد ادعاهای پس از پایان مدت بیمه پرداخت نخواهد گردید.

هزینه‌های دفاع در مقابل ادعای خسارت اشخاص دیگر

به غیر از مبالغ مورد ادعای اشخاص ثالث در مورد مسئولیت‌های قانونی مدیران، بیمه‌نامه مسئولیت مدیران هزینه‌های دفاع را که بیمه‌گذار برای اثبات عدم مسئولیت خود یا تقلیل میزان خسارت مورد ادعا پرداخت نموده است پوشش می‌دهد. حتی در مواردی که ادعای خواهان قوی نمی‌باشد هزینه‌های دفاع می‌تواند سنگین باشد. در صورت ادعای غرامت از طرف اشخاص ثالث، مدیران نمی‌توانند خود را زیر پوشش شرکت مخفی کنند و از جوه شرکت برای دفاع از خود استفاده نمایند. بیمه‌نامه‌های جدید مسئولیت مدیران هزینه‌های مربوط به شرکت نمایندگان حقوقی در جلسات تحقیق، بازجویی و بازپرسی را که با رضایت کتبی بیمه‌گر در مدت اعتبار بیمه‌نامه حکم تشکیل آنها صادر شده تحت پوشش قرار می‌دهد.

استثنائات

استثنائات بیمه‌نامه مسئولیت مدیران دو نوع می‌باشند. یک‌سری از استثنائات طبق تقاضای بیمه‌گذار و با پرداخت حق بیمه اضافی قابل بیمه شدن هستند. لیکن برخی از استثنائات قابل بیمه شدن نمی‌باشند. استثنائات معمول بیمه‌نامه‌های مسئولیت مدیران به چهار گروه تقسیم می‌شوند:

۱- خساراتی که تحت پوشش بیمه‌نامه‌های رایج قرار می‌گیرند. در بیمه‌نامه مسئولیت مدیران، خساراتی که می‌توانند تحت پوشش بیمه‌نامه‌های رایج دیگر قرار گیرند تحت پوشش نمی‌باشند. بنابراین در بیمه‌نامه مسئولیت مدیران خسارات متوجه شرکت ناشی از مسئولیت عمومی، مسئولیت محصول، خسارت وارد به اموال شرکت ناشی از خطرات بیمه‌پذیر، عدم النفع، خسارت وارده به کالاها و اموال در مسیر حمل و خساراتی از این قبیل در تعهد بیمه‌گر قرار ندارد. هدف از درج استثناء فوق این است که مدیران بیمه‌نامه‌های لازم را برای شرکت تهیه نمایند. بنابراین قصور مدیران در تامین بیمه‌نامه‌های کافی برای شرکت، تحت پوشش بیمه‌نامه مسئولیت مدیران قرار ندارد.

شرکت مادر است، امکان ادعای خسارت بر علیه مدیران کمتر از شرکت‌هایی است که کل سهام، به شرکت مادر تعلق ندارد زیرا ممکن است گاهی سهامداران جزء، لزوم ادعای خسارت بر علیه مدیران شرکت را احساس نمایند.

محل شرکت‌های فرعی نیز از لحاظ ارزیابی ریسک مهم است. به عنوان مثال مدیران شرکت‌های فرعی که در آمریکای شمالی و استرالیا هستند بیشتر در معرض ادعای خسارت و تعقیب قرار دارند.

۶- وجود شرکت، دارایی و معامله سهام در کشور آمریکا

شرکت‌هایی که دارای دارایی در آمریکای شمالی هستند به خصوص وقتی سهام آنها در آمریکا معامله می‌شود از لحاظ مسئولیت مدیران دارای ریسک زیادی می‌باشند. شرکت‌هایی که سرمایه آنها از بانک‌های آمریکا یا بورس نیویورک تهیه شده نیز وضعیت مشابهی دارند.

مدیران شرکت‌های فرعی مستقر در آمریکا که کلیه سهام آنها متعلق به شرکت مادر نمی‌باشد و دارای تعدادی سهامدار آمریکایی هستند با توجه به قوانین خاص و شدید کشور آمریکا در معرض انواع مسئولیت‌های سنگین از طرف سهامداران، طلب‌کاران و اشخاص ثالث می‌باشند.

خسارت‌های تحت پوشش بیمه‌نامه

در بیمه‌نامه مورد بحث مسئولیت مدیران در خصوص خسارت‌های مالی ناشی از اعمال اشتباه مدیریتی تحت پوشش است.

به طور کلی خسارات شامل موارد زیر می‌باشند:

- خسارات مادی و مبالغی که مدیر طبق رای دادگاه یا مصالحه خارج از دادگاه (با موافقت قبلی بیمه‌گر) مکلف به پرداخت است. - هزینه‌هایی که طی رای دادگاه در وجه خواهان باید پرداخت شود. - هرگونه هزینه دیگر با رضایت کتبی بیمه‌گر. - واژه اعمال اشتباه مفهوم وسیعی دارد و به معنای هرگونه نقض وظیفه، نقض اعتماد، خطا، اشتباه، گزارش اشتباه و قصور مدیران ضمن انجام وظیفه می‌باشد.

در بیمه‌نامه مسئولیت مدیران، اجرای تعهد بیمه‌گر مشروط به این است که ادعای خسارت بر علیه مدیر ظرف مدت بیمه انجام شود. صرف نظر از اینکه عمل اشتباهی که منجر به مسئولیت مدیر گردیده چه وقت اتفاق افتاده است.

بنابراین چنانچه عمل اشتباه مدیر قبل از تاریخ صدور بیمه‌نامه باشد اما ادعای خسارت بر علیه مدیر ظرف مدت بیمه انجام گردد،

■ به غیر از مبالغ مورد ادعای اشخاص ثالث در مورد مسئولیت‌های قانونی مدیران، بیمه‌نامه مسئولیت مدیران هزینه‌های دفاع را که بیمه‌گذار برای اثبات عدم مسئولیت خود یا تقلیل میزان خسارت مورد ادعا پرداخت نموده است، پوشش می‌دهد

۲- کلاهبرداری و تقلب:

بر طبق قوانین و قراردادهای منعقد شده در صورت ارتکاب عمل اشتباه به وسیله مدیر و ادعای خسارت بر علیه مدیر از طرف اشخاص دیگر، شرکت موظف است خسارت مالی وارد بر مدیر را جبران نماید. به همین دلیل در بیمه نامه های مسئولیت مدیران علاوه بر مسئولیت مدیران، مسئولیت شرکت در قبال نتایج مالی ناشی از عمل اشتباه مدیر نیز تحت پوشش می باشد. هر چند هنوز برخی از شرکت های بیمه برای مسئولیت مدیران و مسئولیت شرکت دو بیمه نامه جداگانه با سقف تعهد سالیانه واحد صادر می نمایند. لیکن امروزه اکثر بیمه گران ترجیح می دهند برای مسئولیت مدیران و شرکت یک بیمه نامه شامل دو بخش صادر نمایند.

حدود تعهدات بیمه گر

مثل سایر رشته های بیمه در بیمه مسئولیت حرفه ای مدیران نیز مبلغ بیمه توسط بیمه گذار تعیین می شود. معمولاً در این بیمه نامه مبلغ بیمه بین یک تا ده میلیون دلار است. البته در مورد شرکت های بزرگ بین المللی مبلغ بیمه به پنج تا ده میلیون دلار نیز می رسد.

فرانشیز

در بیمه مسئولیت مدیران مبلغ فرانشیز در مورد هر مدیر ۱۰۰۰ دلار است. در مورد خسارت های تحت پوشش بخش دو بیمه نامه (بیمه مسئولیت شرکت) مبلغ فرانشیز بین ۲۵/۰۰۰ دلار تا ۲۵۰/۰۰۰ دلار است.

منابع:

- 1 - Carol S.C. Bennett - Insurance of Liability - Witherby and CO - 1989
- 2 - D and O Liability - Associated Insurance Service Inc. - 2004.
- 3 - Directors and Officers Liability Insurance - UK Professional Insurance Agents Ltd - 2004.
- 4 - Directors and Officers Liability Insurance - Bill Russell Insurance Agency, INC. - 2004.
- 5 - Directors and Officers Liability - Blackfriars Group - 2004.

به طور کلی بیمه نامه نباید ابزاری برای اشخاص خلاف کار باشد به همین دلیل در صورت تقلب یا کلاهبرداری بیمه گذار خسارتی از محل بیمه نامه به وی قابل پرداخت نمی باشد در این بیمه نامه مسئولیت مدیران در مورد استرداد درآمدها و سودهای غیر مجاز تحت پوشش نمی باشد. در بیمه نامه های مسئولیت که برای مدیران بانک ها و سایر مؤسسات مالی مشابه صادر می شود معمولاً معاملاتی که به کمک اطلاعات داخلی مؤسسه انجام می شود جزء استثنائات بیمه نامه ذکر می گردد. در بیمه نامه مسئولیت مدیران نیز مثل سایر انواع بیمه های مسئولیت خسارت ناشی از ارتکاب اعمال عمدی تحت پوشش بیمه نامه نمی باشد و شخصی که مرتکب جرم شده یا دارای مسئولیت جزائی است نمی تواند از مزایای بیمه نامه بهره مند شود.

۳- خطرات جنگ و واکنش های هسته ای.

۴- خطراتی که با توجه به ارزیابی ریسک استثناء می شوند:

گاهی پس از ارزیابی ریسک بیمه گران از قبول برخی خطرات خودداری و یا با اعمال محدودیت ها و شرایط خاصی آنها را بیمه می نمایند.

در این خصوص می توان به اعمال محدودیت های جغرافیایی در بیمه نامه اشاره کرد. به عنوان مثال در اکثر بیمه نامه های مسئولیت مدیران، مسئولیت مدیران شرکت های آمریکایی از شمول تعهدات بیمه گر خارج می باشد.

یکی دیگر از استثنائات معمول بیمه نامه های مذکور، مسئولیت های حاصل از اعمال اشتباهی است که قبل از صدور بیمه نامه اتفاق افتاده و مدیران هنگام صدور بیمه نامه از امکان ادعای خسارت در مورد آنها اطلاع دارند.

مسئولیت چه اشخاصی تحت پوشش بیمه نامه می باشد در اکثر بیمه نامه های مسئولیت مدیران تصریح شده، مدیران فعلی و آینده شرکت تحت پوشش بیمه می باشند مشروط به اینکه ادعای خسارت از طرف اشخاص ثالث ظرف مدت بیمه انجام شود. در برخی بیمه نامه ها پوشش بیمه شامل مدیران شرکت های فرعی شرکت مادر و حتی کلیه شرکت هایی که یک گروه را تشکیل می دهند می شود. بیمه گران معمولاً قبل از صدور بیمه نامه مسئولیت مدیران شرکت مادر، از صدور بیمه نامه مسئولیت شرکت های فرعی خودداری می نمایند.

■ بر طبق قوانین و قراردادهای منعقد شده در صورت ارتکاب عمل اشتباه به وسیله مدیر و ادعای خسارت بر علیه مدیر از طرف اشخاص دیگر، شرکت موظف است خسارت مالی وارد بر مدیر را جبران نماید. به همین دلیل در بیمه نامه های مسئولیت مدیران علاوه بر مسئولیت مدیران، مسئولیت شرکت در قبال نتایج مالی ناشی از عمل اشتباه مدیر نیز تحت پوشش می باشد.